

Tài liệu hỗ trợ không mang tính bắt buộc liên quan đến công nghệ: CÁC VẤN ĐỀ THƯỜNG GẶP (FAQ) LIÊN QUAN LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN

Tài liệu này đề cập đến các tác động của công nghệ khi áp dụng một số Chuẩn mực Kiểm toán Quốc tế (ISA). Đồng thời, các nội dung này sẽ tập trung vào các xem xét cụ thể về việc lập kế hoạch kiểm toán theo Chuẩn mực Kiểm toán Quốc tế số 300 - Lập kế hoạch kiểm toán báo cáo tài chính, có thể phù hợp khi kiểm toán viên sử dụng tính năng của các công cụ và kỹ thuật tự động (ATT).

ATT (Automated Tools & Techniques) là gì?

Các thủ tục kiểm toán có thể được thực hiện bằng một số công cụ hoặc kỹ thuật, có thể là thủ công hoặc tự động (và thường liên quan đến việc áp dụng cả hai hình thức này). Người hành nghề có thể sử dụng các thuật ngữ khác nhau trong thực tế để mô tả các công cụ hoặc kỹ thuật được tự động hóa. Ví dụ, việc áp dụng các thủ tục phân tích tự động đối với dữ liệu trong các thủ tục đánh giá rủi ro hoặc các thủ tục kiểm toán tiếp theo đôi khi được gọi là phân tích dữ liệu.

Mặc dù thuật ngữ 'phân tích dữ liệu' (data analytics) đôi khi được sử dụng để chỉ các công cụ và kỹ thuật như vậy, nhưng thuật ngữ này không có một sự định nghĩa hoặc mô tả thống nhất. Thuật ngữ này quá hẹp bởi vì nó không bao gồm tất cả các công nghệ mới đang được sử dụng khi thiết kế và thực hiện các thủ tục kiểm toán hiện nay. Ngoài ra, các công nghệ và các ứng dụng kiểm toán có liên quan sẽ tiếp tục được áp dụng, như ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), quy trình tự động hóa bằng robot và các ứng dụng khác. Do đó, IAASB sử dụng thuật ngữ rộng hơn là các công cụ và kỹ thuật tự động (ATT).

Áp dụng các Chuẩn mực kiểm toán quốc tế (ISA): Sử dụng công cụ và kỹ thuật tự động (ATT)

Khi áp dụng các Chuẩn mực kiểm toán quốc tế (ISA), kiểm toán viên có thể thiết kế và thực hiện các thủ tục kiểm toán theo cách thủ công hoặc thông qua việc sử dụng ATT và việc áp dụng một trong hai cách trên có thể là hiệu quả. Bất kể các công cụ và kỹ thuật được sử dụng là gì, kiểm toán viên cần phải tuân thủ các Chuẩn mực kiểm toán quốc tế.

Trong một số trường hợp nhất định, khi thu thập bằng chứng kiểm toán, kiểm toán viên có thể xác định rằng việc sử dụng ATT để thực hiện một số thủ tục kiểm toán nhất định có thể mang lại các bằng chứng kiểm toán thuyết phục hơn liên quan tới cơ sở dẫn liệu đang được kiểm tra. Trong các trường hợp khác, việc thực hiện các thủ tục kiểm toán có thể có hiệu quả mà không cần sử dụng ATT.

Công nghệ luôn biến đổi không ngừng

Khi công nghệ phát triển và các phương pháp tiếp cận kiểm toán mới phát triển, mức độ phù hợp của một công cụ - kỹ thuật tự động cụ thể và các lợi thế tương đối của nó có thể sẽ thay đổi.

Tài liệu này không phải là tài liệu được ban hành để sửa đổi hoặc thay thế các ISA hay Chuẩn mực Kiểm toán Việt Nam (VSA), chỉ các văn bản của ISA và VSA là có hiệu lực pháp lý. Việc đọc tài liệu này không thể thay thế cho việc đọc ISA và VSA. Khi thực hiện một cuộc đánh giá theo các ISA và VSA, kiểm toán viên phải tuân thủ tất cả các ISA và VSA có liên quan đến hợp đồng dịch vụ. Các vấn đề được đề cập trong tài liệu này là không đầy đủ và các ví dụ chỉ được cung cấp cho mục đích minh họa.

Kiểm toán viên có thể cân nhắc sử dụng ATT khi thực hiện các thủ tục kiểm toán, bao gồm các thủ tục đánh giá rủi ro và các thủ tục kiểm toán tiếp theo. Kiểm toán viên có thể thấy rằng việc triển khai ATT một cách hiệu quả liên quan đến việc xem xét đúng đắn các ảnh hưởng đối với cuộc kiểm toán ở giai đoạn lập kế hoạch.

Khi thiết lập chiến lược kiểm toán tổng thể và xây dựng kế hoạch kiểm toán theo Chuẩn mực kiểm toán Quốc tế số 300, kiểm toán viên có thể xem xét khả năng sử dụng ATT trong các trường hợp sau:

- (a) Thực hiện các hoạt động kiểm toán sơ bộ.
- (b) Xác định nội dung, lịch trình và phạm vi của các thủ tục đánh giá rủi ro đã được lập kế hoạch theo ISA 315 (Ban hành lại năm 2019).¹
- (c) Xác định nội dung, lịch trình và phạm vi của các thủ tục kiểm toán tiếp theo đã được lập kế hoạch ở cấp độ cơ sở dẫn liệu theo ISA 330.²
- (d) Xác định nội dung, lịch trình và phạm vi của các nguồn lực cần thiết để thực hiện hợp đồng kiểm toán, bao gồm cả việc sử dụng công việc của chuyên gia của kiểm toán viên.
- (e) Xác định các thủ tục kiểm toán đã được lập kế hoạch khác được yêu cầu thực hiện để hợp đồng dịch vụ tuân thủ các ISA.
- (f) Lập kế hoạch về nội dung, lịch trình và phạm vi của việc chỉ đạo và sự giám sát các thành viên của nhóm kiểm toán và soát xét công việc của họ.

Khả năng sử dụng ATT trong quá trình kiểm toán và cách thức mà việc sử dụng ATT ảnh hưởng đến các hoạt động lập kế hoạch của kiểm toán viên là vấn đề thuộc xét đoán chuyên môn của kiểm toán viên trong từng hoàn cảnh cụ thể của hợp đồng kiểm toán.

1. Khả năng sử dụng ATT trong hợp đồng kiểm toán ảnh hưởng thế nào đến các hoạt động lập kế hoạch?

Khả năng sử dụng ATT trong quá trình kiểm toán có thể ảnh hưởng đến các hoạt động lập kế hoạch bao gồm các hoạt động kiểm toán sơ bộ, xác định nội dung và phạm vi của các thủ tục, bao gồm thủ tục đánh giá rủi ro và các thủ tục kiểm toán tiếp theo, xác định lịch trình của các thủ tục và xem xét năng lực và khả năng của nguồn nhân lực cần thiết để thực hiện các cuộc kiểm toán.

Hoạt động kiểm toán sơ bộ

Khi ATT được sử dụng để thực hiện các thủ tục kiểm toán, các hoạt động kiểm toán sơ bộ có thể bao gồm các cuộc thảo luận với Ban Giám đốc đơn vị được kiểm toán về các vấn đề như:

- Dữ liệu gì có thể dùng để thực hiện các thủ tục sử dụng ATT và cách sử dụng dữ liệu đó.
- Chất lượng và độ tin cậy của dữ liệu, bao gồm cách thức mà Ban Giám đốc duy trì tính toàn vẹn của dữ liệu, các quy trình và kiểm soát phù hợp cũng như người có quyền truy cập vào dữ liệu.

Tài liệu hỗ trợ bổ sung không mang tính bắt buộc

- [Sử dụng ATT để xác định và đánh giá rủi ro có sai sót trọng yếu](#)
- [Sử dụng ATT để thực hiện các thủ tục kiểm toán](#)

¹ ISA 315 (Ban hành lại năm 2019) - Xác định và đánh giá rủi ro có sai sót trọng yếu.

² ISA 330, Biện pháp xử lý của kiểm toán viên đối với rủi ro đã đánh giá.

- Khi nào dữ liệu sẽ có sẵn để truy cập, chuẩn bị và phân tích trong việc thực hiện các thủ tục kiểm toán
- Dữ liệu của đơn vị sẽ nằm ở đâu trước và sau khi thực hiện các thủ tục kiểm toán.

Khi phù hợp, các cuộc thảo luận cũng có thể đề cập về các yêu cầu pháp lý hoặc quy định liên quan đến dữ liệu của đơn vị dựa trên quốc gia hoặc khu vực mà tổ chức đó có trụ sở, bao gồm cả khi dữ liệu cần phải ra khỏi quốc gia hoặc khu vực đó. Hợp đồng kiểm toán cũng có thể cần giải quyết các vấn đề liên quan đến quyền truy cập và việc di chuyển dữ liệu.

Xác định nội dung và phạm vi của các thủ tục kiểm toán

Khi có cơ hội để ATT được sử dụng trong cuộc kiểm toán thì cần xem cách thức ATT có thể được sử dụng để thực hiện một thủ tục kiểm toán, cơ sở dữ liệu nào mà thủ tục đó nhằm xử lý, và ATT nào có sẵn cho các kiểm toán viên áp dụng.

Việc xem xét ban đầu có thể xem xét các thủ tục đã được thực hiện trên các hợp đồng tương tự (ví dụ, một hợp đồng kiểm toán khác đã sử dụng ATT khi thực hiện một thủ tục cho số dư tài khoản tương tự) hoặc hiểu biết thu được từ các cuộc kiểm toán của kỳ trước (ví dụ: một thủ tục nhất định được lặp lại một cách không cần thiết hoặc không hiệu quả và có thể mang lại lợi ích từ tự động hóa).

Tính thích hợp của ATT có thể được dựa trên bản chất kinh doanh và các giao dịch của khách hàng (ví dụ, ATT là đặc biệt thích hợp khi có một khối lượng lớn các giao dịch có tính chất tương tự mà phải tuân theo quy trình và các kiểm soát tự động), phần mềm và công nghệ được khách hàng sử dụng và sự thuận tiện khi thu thập dữ liệu. Kiểm toán viên cũng có thể cân nhắc sử dụng ATT mới có sẵn và nếu được doanh nghiệp kiểm toán cho phép sử dụng.

Xác định lịch trình của các thủ tục kiểm toán

Khi ATT được sử dụng để thực hiện các thủ tục kiểm toán, lịch trình của các thủ tục có thể bị ảnh hưởng theo những cách sau:

- Thu thập và lập dữ liệu thường là điều kiện tiên quyết để thực hiện thủ tục kiểm toán sử dụng ATT. Do đó, kế hoạch kiểm toán có thể cần bao gồm các mốc quan trọng để trích xuất và khi thích hợp, là sắp xếp hoặc “làm sạch” dữ liệu để sẵn sàng cho việc sử dụng trong ATT, cho phép đủ thời gian để thực hiện các hoạt động đó. Đối với một số hợp đồng, có thể có những thời điểm quan trọng khi mà dữ liệu cần được thu thập, trước hoặc sau khi hoàn thành một số quy trình kế toán thường xuyên.

ISQM 1,³ có hiệu lực từ ngày 15 tháng 12 năm 2022, mô tả trách nhiệm của các công ty có liên quan đến nguồn lực công nghệ.

Việc xem xét cách thức để sử dụng ATT trong việc thực hiện một thủ tục kiểm toán do công ty cung cấp, bao gồm ATT nào được yêu cầu sử dụng theo các chính sách hoặc quy trình của công ty và liệu công ty có ATT không được phép sử dụng hay không.

³ ISQM 1, *Quản lý chất lượng cho các doanh nghiệp thực hiện kiểm toán hoặc soát xét báo cáo tài chính, hoặc các dịch vụ đảm bảo khác hoặc dịch vụ liên quan.*

- Đánh giá xem liệu thông tin có đủ tin cậy cho mục đích của kiểm toán viên không,⁴ bao gồm cả tính chính xác và đầy đủ, có thể đòi hỏi nhiều thời gian khi dữ liệu có nhiều loại và khối lượng lớn hơn để đánh giá.
- Dành đủ thời gian để xử lý kết quả của thủ tục, ví dụ lập kế hoạch thời gian thích hợp cho:
 - Nếu kiểm toán viên cần thay đổi hiểu biết về đơn vị và thiết kế của thủ tục (ví dụ: bằng cách điều chỉnh các tham số hoặc tổng thể); hoặc
 - Khi kiểm toán viên điều tra các ngoại lệ được xác định thông qua ATT trong thủ tục kiểm toán

Năng lực và Khả năng

Theo ISA 220, thành viên Ban Giám đốc phụ trách cuộc kiểm toán cần phải đảm bảo rằng nhóm kiểm toán và chuyên gia của kiểm toán viên không thuộc nhóm kiểm toán có năng lực và khả năng thích hợp.⁵ Khi ATT được sử dụng trong cuộc kiểm toán, điều này có thể bao gồm khả năng của nhân sự để triển khai công nghệ hoặc có các chuyên gia thích hợp sẵn có, đặc biệt khi sử dụng công nghệ phức tạp hơn.

Khi xác định các thành viên trong nhóm kiểm toán sẽ được chỉ định, thành viên Ban Giám đốc phụ trách cuộc kiểm toán có thể cân nhắc mức độ phức tạp của ATT được áp dụng để thực hiện thủ tục và khó khăn trong việc thu thập dữ liệu trong ATT. Các nguồn lực chuyên biệt, cho dù nội bộ hay dịch vụ thuê ngoài, có thể được sử dụng để truy cập dữ liệu và đánh giá tính chính xác và đầy đủ của dữ liệu. Các chính sách hoặc thủ tục của doanh nghiệp kiểm toán có thể yêu cầu nhóm kiểm toán tham gia vào các nguồn lực chuyên môn (chẳng hạn như nhóm kiểm toán CNTT nội bộ) khi hoàn cảnh cụ thể dự kiến sẽ gặp phải trong cuộc kiểm toán.

ISA 220 (Ban hành lại) có hiệu lực kể từ ngày 15 tháng 12 năm 2022.

Chuẩn mực này tập trung vào các nguồn lực và yêu cầu nhóm kiểm toán xác định các nguồn lực là thích hợp và đảm bảo để thực hiện hợp đồng được giao hoặc cung cấp kịp thời cho nhóm kiểm toán, có tính đến bản chất và hoàn cảnh của hợp đồng kiểm toán, các chính sách hoặc thủ tục của doanh nghiệp kiểm toán hoặc bất kỳ sự thay đổi nào có thể phát sinh trong quá trình thực hiện hợp đồng kiểm toán.⁶

2. Ai có thể tham gia vào các hoạt động lập kế hoạch khi ATT có thể được sử dụng để thực hiện các thủ tục kiểm toán?

Khi có cơ hội sử dụng ATT trong một cuộc kiểm toán, sẽ hữu ích khi trong đó có các nhà cung cấp dịch vụ, các chuyên gia ATT hoặc các thành viên tiềm năng trong nhóm tham gia có kỹ năng chuyên biệt, trong quá trình lập kế hoạch, để xác định các cơ hội cụ thể cho việc sử dụng ATT và thiết kế các thủ tục kiểm toán thích hợp.

⁴ ISA 500, *Bảng chứng kiểm toán*, đoạn 9

⁵ ISA 220, *Quản lý chất lượng đối với cuộc kiểm toán báo cáo tài chính*, đoạn 14

⁶ ISA 220 (Ban hành lại), *Quản lý chất lượng đối với cuộc kiểm toán báo cáo tài chính*, đoạn 25 - 28

Sự tham gia của những cá nhân này có thể hỗ trợ:

- Đánh giá xem ATTT có phù hợp để sử dụng trong hoàn cảnh cụ thể hay không và liệu ATT có khả năng hiệu quả hay không.
- Tìm hiểu và thống nhất về mục tiêu và phạm vi của các thủ tục được thực hiện khi sử dụng ATT.
- Tìm hiểu dữ liệu nào sẽ cần thiết để thực hiện các quy trình sử dụng ATT.
- Tìm hiểu các đầu ra của các ATT và những phân tích và đánh giá nào là cần thiết được thực hiện để kết luận về kết quả của các thủ tục kiểm toán và bằng chứng kiểm toán thu được.
- Xác định nội dung, lịch trình và phạm vi của sự chỉ đạo và giám sát các thành viên trong nhóm kiểm toán và việc soát xét công việc của họ, bao gồm cả việc xem xét các kỹ năng và chuyên môn của những người thực hiện trách nhiệm chỉ đạo, giám sát và soát xét.

Trong trường hợp ATT chưa sẵn sàng được xem xét để sử dụng trong một cuộc kiểm toán, việc đưa định kỳ một chuyên gia hoặc cá nhân khác tập trung vào ATT vào cuộc họp lập kế hoạch kiểm toán hoặc quá trình lập kế hoạch có thể cung cấp các quan điểm thay thế đối với phương pháp kiểm toán.

Ví dụ về cách một công cụ “Champion” ATT có thể cung cấp các quan điểm thay thế cho phương pháp tiếp cận cuộc kiểm toán khi tham gia vào quá trình lập kế hoạch.

Một số doanh nghiệp kiểm toán có thể sử dụng công cụ “Champion” nội bộ để hỗ trợ các nhóm khi thiết kế và thực hiện các thủ tục sử dụng ATT. Những cá nhân này có thể có chuyên môn trong việc xác định các cơ hội sử dụng ATT, thiết kế và thực hiện các thủ tục sử dụng ATT hoặc xử lý các ngoại lệ, ngoại trừ, sai lệch hoặc các vấn đề ngoài dự kiến có thể xảy ra.

Một nhóm kiểm toán thực hiện hợp đồng trong nhiều năm, đã tuân theo một phương pháp đánh giá nhất quán, có thể được hưởng lợi từ việc yêu cầu “Champion” xem xét kế hoạch kiểm toán và tham dự cuộc họp lập kế hoạch kiểm toán hoặc các cuộc thảo luận khác của nhóm kiểm toán. “Champion” có thể xác định các khu vực trong báo cáo tài chính, như các khu vực phát sinh từ các giao dịch có khối lượng lớn hoặc có thể dự đoán được và đề xuất các cách ATT có thể được sử dụng hiệu quả để xử lý với các rủi ro đã xác định. Tương tự, “Champion” có thể xem xét các thủ tục đánh giá rủi ro được lập kế hoạch và các cơ hội nhận biết để sử dụng ATT, ví dụ, xác định cách trực quan hóa dữ liệu có thể được sử dụng khi thiết kế các thủ tục phân tích sơ bộ hoặc cách tự động hóa quy trình bằng rô-bốt (RPA) có thể được sử dụng khi thực hiện kiểm tra nhật ký.

Trong cuộc họp lập kế hoạch, quan điểm thay thế và các câu hỏi do “Champion” đưa ra có thể khiến cuộc thảo luận hiệu quả hơn về cách kế hoạch kiểm toán cần được điều chỉnh cho phù hợp với hợp đồng đó và các rủi ro và hoàn cảnh cụ thể, ngay cả khi ATT vẫn không được sử dụng.

Follow us on social media to stay up to date on our standards and new developments.

[Register & subscribe for updates in your inbox.](#)

Giới thiệu về VACPA

Hội Kiểm toán viên hành nghề Việt Nam (sau đây gọi tắt là Hội) là tổ chức nghề nghiệp của công dân Việt Nam có chứng chỉ Kiểm toán viên độc lập và các doanh nghiệp kiểm toán ở Việt Nam tự nguyện thành lập, nhằm mục đích tập hợp, đoàn kết hội viên, hỗ trợ nhau hoạt động có hiệu quả, góp phần duy trì, phát triển và nâng cao trình độ kiểm toán viên hành nghề, chất lượng dịch vụ kế toán, kiểm toán, giữ gìn uy tín và phẩm chất đạo đức nghề nghiệp để trở thành Hội nghề nghiệp chuyên nghiệp được khu vực và quốc tế thừa nhận, nhằm góp phần công khai minh bạch thông tin kinh tế, tài chính của doanh nghiệp, góp phần bảo vệ lợi ích của những người sử dụng thông tin tài chính của doanh nghiệp và tổ chức được kiểm toán theo quy định của pháp luật, góp phần vào việc phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Giới thiệu về IAASB

Mục tiêu của IAASB là phục vụ lợi ích công chúng bằng cách thiết lập các chuẩn mực về kiểm toán, dịch vụ đảm bảo và chuẩn mực về dịch vụ liên quan chất lượng cao và bằng cách tạo điều kiện thuận lợi cho việc thống nhất các chuẩn mực kiểm toán và dịch vụ đảm bảo của quốc gia và quốc tế, do đó nâng cao chất lượng và tính nhất quán của thực hành kiểm toán trên toàn cầu và củng cố niềm tin của công chúng vào nghề nghiệp kiểm toán và dịch vụ đảm bảo toàn cầu.

IAASB xây dựng các chuẩn mực kiểm toán và dịch vụ đảm bảo cũng như hướng dẫn sử dụng cho tất cả các kế toán viên chuyên nghiệp theo một quy trình thiết lập chuẩn mực được chia sẻ với Ủy ban Giám sát lợi ích công chúng, là tổ chức giám sát hoạt động của IAASB và Nhóm cố vấn của IAASB, là tổ chức cung cấp thông tin đầu vào về lợi ích công để xây dựng các chuẩn mực và hướng dẫn. Cơ cấu và quy trình hỗ trợ hoạt động của IAASB do Liên đoàn Kế toán Quốc tế (IFAC) hỗ trợ.

Cơ cấu và quy trình hỗ trợ hoạt động của IAASB do Liên đoàn Kế toán Quốc tế hoặc IFAC hỗ trợ. IAASB và IFAC không chịu trách nhiệm về tổn thất gây ra cho bất kỳ người nào hành động hoặc không hành động dựa vào tài liệu trong ấn phẩm này, cho dù tổn thất đó là do sơ suất hay do cách nào khác

Bản quyền Tháng 12/2021 đã được đăng ký bởi IFAC

Ủy ban Chuẩn mực Kiểm toán và dịch vụ đảm bảo Quốc tế, 'Các chuẩn mực Kiểm toán quốc tế', 'Các chuẩn mực quốc tế về hợp đồng dịch vụ đảm bảo', 'Các chuẩn mực quốc tế về hợp đồng dịch vụ soát xét', 'Các chuẩn mực quốc tế về dịch vụ liên quan', 'Các chuẩn mực quốc tế về Kiểm soát Chất lượng', 'Các ghi chú về thực hành kiểm toán quốc tế', 'IAASB', 'ISA', 'ISAE', 'ISRE', 'ISRS', 'ISQC', 'IAPN' và logo IAASB thuộc bản quyền của IFAC, hoặc các thương hiệu đã đăng ký và nhãn hiệu dịch vụ của IFAC ở Mỹ và các nước khác.

Để biết thông tin về bản quyền, nhãn hiệu và quyền, vui lòng truy cập vào quyền hoặc liên hệ với permissions@ifac.org.